

**Основні теми випуску: розвиток та захист конкуренції
на паливно-енергетичному та фармацевтичному ринках**

Фармацевтичний ринок входить до пріоритетних для АМКУ. Важливість ринку для нас обумовлюється тим, наскільки співвідношення ціна-якість прийнятна для українців.

**Ринок лікарських засобів:
конкуренція заради пацієнтів!**

Комітет відслідковує те, наскільки розвинена та захищена конкуренція на ринку, а саме:

1. Проводить постійний моніторинг можливих порушень та проводить опитування учасників ринку.
2. Відслідковує можливі антиконкурентні дії з боку органів державної влади.
3. Розробляє рекомендації, пропозиції, спираючись на аналіз практики оскаржень.

Від стану конкуренції на ринку залежать її ціни на ліки, якість медичних послуг і можливість вибору для пересічних українців.

Зокрема, таку можливість отримали в червні пацієнти, хворі на онкологію, завдяки виконанню рекомендацій Комітету Міністерством охорони здоров'я (МОЗ).

У квітні 2016 року Антимонопольний комітет зобов'язав МОЗ вжити заходів для припинення антиконкурентних дій.

Порушення полягало в тому, що в Номенклатурі МОЗ лікарські засоби з діючою речовиною Доцетаксел були представлені лише в дозуваннях 80 мг та 140 мг.

Це означало, що частина виробників не змогли б брати участь у закупівлях за державні кошти за Загальнодержавною програмою боротьби з онкологічними захворюваннями.

У червні Міністерство виконало рекомендації Комітету, затвердивши номенклатуру ліків, до якого додано лікзасіб з діючою речовиною Доцетаксел у дозуванні 20 мг та 80 мг.

«Вжиті заходи сприятимуть усуненню адміністративних бар'єрів вступу на відповідний товарний ринок інших виробників лікарських засобів з цією ж діючою речовиною, але у інших стандартних дозуваннях. Також відкриває їм шлях до участі у закупівлях за державні кошти за Загальнодержавною програмою боротьби з онкологічними захворюваннями», - вважає держуповноважений **Світлана Панаїоті-ді**.

Читайте продовження теми лікарських засобів на с. 2

Серед основних питань, які вирішує Комітет на енергетичному ринку у червні: проблеми на ринку електроенергії та ринку енергетичного вугілля, а також — можлива змова операторів АЗС.

Ринки електроенергії та енергетичного вугілля: Комітет пропонує зміни

Дослідження ринків електроенергії та енергетичного вугілля Комітет провів з грудня 2015 року, а завершив на початку червня 2016 року.

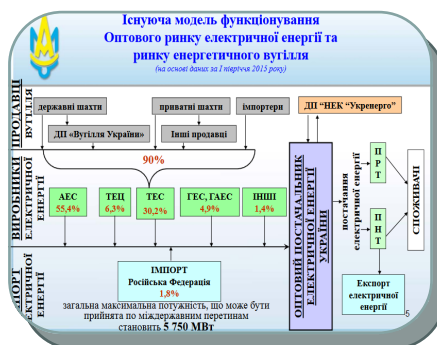
1-го червня 2016 року Комітет провів відкрите засідання, на якому були присутні гравці ринку, представники регулятора, ЗМІ, громадські організації.

На засіданні Комітет ухвалив «Звіт про результати комплексного дослідження ринків електричної енергії та енергетичного вугілля України» (опублікований на сайті 7 червня).

Поява такого документу є знаковою подією для ринку, оскільки раніше дослідження стану конкуренції такого масштабу в Україні не проводилося.

Текст Звіту:

- відображає повний та об'єктивний аналіз особливостей функціонування ринків електричної енергії та енергетичного вугілля;
- показує стан конкуренції на відповідних ринках;
- окреслює основні фактори, що стримують розвиток конкуренції та створюють передумови для порушень у цій сфері.
- відображає пропозиції Комітету, спрямовані на вирішення проблемних питань та зняття бар'єрів, що стримують розвиток конкуренції.

Ви можете ознайомитися з повним текстом звіту за посиланням: <http://goo.gl/ZhUwOz>

Презентація Звіту знаходиться за посиланням: <http://goo.gl/mvOmX>

**Читайте продовження теми ПЕК
на с. 3****Також читайте у випуску:**

Як звести до мінімуму зловживання на гемодіалізі?	2
АМКУ — за конкуренцію на ринках електроенергії та енергетичного вугілля	3
Чи є змова на ринку нафтопродуктів?	3
МАФи продовжать торгувати алкогольними напоями	4

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДАЙДЖЕСТ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ

У сфері охорони здоров'я увага АМКУ впродовж червня 2016 року була сфокусована на питанні гемодіалізу та перитонеального діалізу.

Як звести до мінімуму зловживання на гемодіалізі?

Незважаючи на те, що питання гемодіалізу стосується Комітету лише опосередковано, АМКУ є органом оскарження держзакупівель, у тому числі й у частині закупівлі необхідних матеріалів для процедури гемодіалізу — за його ініціативи створена профільна робоча група, яка працює з квітня цього року.

На початку червня Голова Комітету Ю. Терентєв звернувся до Прем'єр-міністра України В. Гройсмана з конкретними пропозиціями щодо вирішення проблеми, зокрема, проведення тен-

дерних закупівель витратних матеріалів для процедури гемодіалізу, із зобов'язанням постачальника забезпечити лікувальний заклад необхідним обладнанням.

Ці пропозиції обговорювались на засіданнях робочої групи з гемодіалізу, до якої входять пацієнти, лікарі, представники МОЗ та профільного комітету ВР, представники громадськості.

Учасники робочої групи також вважають за необхідне розроблення МОЗ типових уніфікованих технічних завдань на закупівлю витратних матеріалів для кожного типу обладнання та створення умов для отримання послуги з гемодіалізу без прив'язки до місця проживання хворого.

Як результат, Прем'єр-міністр доручив вивчити шляхи вирішення проблеми МОЗ, Мінекономрозвитку, Мінфіну та АМКУ.

Група представників міністерств та відомств розпочинає свою роботу з 1 липня 2016 року.

Разом з тим АМКУ продовжує дослідження вітчизняного фармацевтичного ринку та планує найближчим часом представити його на розгляд громадськості.

48,14 млн грн склав економічний ефект діяльності АМКУ в червні 2016 р.

66 антиконкурентних дій державних органів влади припинено в червні Комітетом

130 проектів нормативно-правових актів, рішень органів влади, місцевого самоврядування Комітет опрацював в червні ц.р.

Сектор адміністративних послуг в Україні розвивається доволі швидко. Завдання АМКУ — забезпечити доступ до цього ринку всім тим, хто має право працювати на ньому і проконтролювати можливі порушення та обмеження на ринку в межах конкуренції.

Ринок експертних послуг

Антимонopolний комітет 13 червня ц.р. виніс рекомендації Державній службі з питань праці.

Зокрема, Комітет рекомендував розробити та подати на затвердження до Міністерства соціальної політики України проект нормативно-правового акту, який визначатиме вимоги до експертних організацій, які мають право надавати висновки експертизи охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання.

Цей проект має бути попередньо пого-

джений з Комітетом. Про результати розгляду рекомендацій Антимонopolний комітет зобов'язав Державну службу з питань праці повідомити Комітет у 60-денний строк з дня їх отримання.

Комітет планує й надалі приділяти увагу ринку експертних послуг, з метою розвитку та захисту конкуренції на ньому. Позиція Комітету полягає в тому, що до цього ринку мають отримати безперешкодний доступ не тільки державні суб'єкти, а й представники бізнесу.

Анкетування з цього питання розпочаті в травні 2016 року.

Онлайн-анкетування

Антимонopolний комітет постійно проводить анкетування суб'єктів господарської діяльності. Це дозволяє зібрати фактологічну базу для проведення подальших досліджень.

Починаючи з червня 2016 року, Комітет впровадив онлайн-анкетування компаній, що дозволило нам оптимізувати та прискорити обробку зібраних даних.

Чому треба брати участь у опитуваннях?

Для представників бізнесу опитування АМКУ є можливістю надати дані щодо ринку, на якому вони працюють.

Для Комітету ці дані можуть бути підставою для проведення двох основних дій: досліджень та розслідувань.

Активна позиція бізнесу в анкетуванні може допомогти Комітету відновити конкуренцію на ринку.

Після того, як АМКУ презентував Звіт щодо стану конкуренції на ринках електроенергії та енергетичного вугілля, Комітет відстежує те, як реагують на його рекомендації гравці ринку та яка реакція була від Ради Оптового ринку електроенергії (Рада).

Що треба змінити на ринку електроенергії та енергетичного вугілля?

На позачерговому засіданні 13 червня представники Ради створили робочу групу з виконання рекомендацій Антимонопольного комітету.

Вже 22 червня Рада провела планове засідання, на якому, крім представників АМКУ, були також присутні члени профільного комітету ВР, НКРЕКУ, Міненерговугілля.

Учасники зустрічі обговорювали шляхи зняття бар'єрів доступу на ринок електроенергії та усунення підґрунтя для можливих порушень законодавства про захист економічної конкуренції на енергетичних ринках.

Узгоджена робота Антимонопольного комітету, Міненерговугілля, НКРЕКП, інших зацікавлених органів влади та учасників ринку дозволить інтенсифікувати конкуренцію на ринках енергетики, яка стане двигуном зростання галузі та економіки України в цілому.

«Від покращення конкурентного стану в енергетиці виграє кінцевий споживач», – таку думку висловила перший

заступник — державний уповноважений **Марія Ніжнік** 29 червня 2016 року під час відкритої дискусії в УКМЦ на тему: «За що ми платимо по рахунках за електроенергію?»

Марія Ніжнік нагадала, що на ринку електричної енергії конкуренція відсутня.

Модель ринку, коли вартість електроенергії не впливає на обсяги закупівлі, купівля/продаж відбуваються виключно через ДП «Енергоринко», та при цьому 70% електроенергії продається за заздалегідь встановленими НКРЕКП тарифами, потребує докорінного реформування, що передбачено Третім енергетичним пакетом ЄС.

Серед основних проблем, які також необхідно терміново вирішувати, **Марія Ніжнік** назвала відсутність вітчизняного ринку вугілля та перехресне субсидування.

68 тис грн — на таку суму в червні оштрафував Комітет «Львівобленерго» за зловживання монополією становищем. За тим же формулюванням та на таку саму суму був оштрафований «Черкасиобленерго», у 50 тис грн зловживання монополією становищем обійшлося «Харківобленерго». Комітет ретельно відстежує ситуацію з доступом незалежних постачальників на ринок електроенергії.

«Проблемні питання на «бензиновому ринку» мають вирішуватись комплексно, усіма відповідальними органами», - вважає державний уповноважений Антимонопольного комітету Валерій Полохович.

Чи є змова на ринку нафтопродуктів?

Таку думку **Валерій Полохович** висловив 21 червня 2016 року під час дискусії в УКМЦ на тему: «Чому ростуть ціни на бензин та дизельне паливо: хто заробляє на цьому і хто контролює ринок?»

Державний уповноважений представив основні напрямки дослідження Антимонопольного комітету на ринках нафтопродуктів, підкресливши, що імпортоване паливо на загальнодержавному оптовому ринку складає 80 %, а це є свідченням того, що Україна в ціноутворенні залежна від зовнішніх факторів.

Також Валерій Полохович продемонстрував стан імпорту нафтопродуктів за 2015 рік, порівнявши його зі станом за I квартал

2016 року, де різко змінюються частки імпорту, які впливають на ціноутворення.

Іншими факторами, від яких залежить ціна на паливо, є ціна нафти, податкове навантаження та коливання курсу валюти, що якраз стосується імпортової складової.

Валерій Полохович також зазначив, що питання контрабанди, фальсифікату, нелегальної торгівлі не належать до компетенції АМКУ. Цим мали б займатися правоохоронні органи, Державна фіскальна служба та

Державна служба з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.

Крім того, зауважив **Валерій Полохович**, тренди на українському ринку свідчать про те, що якщо лідери підвищують ціни, то інші оператори наслідують такий приклад майже миттєво. Водночас, зазначив він, є й інший тренд.

«Ми бачимо, що у період падіння ціни на нафту ціна на А-95 була відносно стабільною, проте у період її зростання синхронно пішла вгору. Це так званий феномен цінової асиметрії «ракет» і «пір'їни» – спотворення конкуренції на ринку ритейлу. Коли нафта піднімається в ціні – ціна на бензин на заправках зростає зі швидкістю ракети. А коли нафта падає – ціни знижуються дуже повільно. Як пір'їна – звідти і термін», – пояснив держуповноважений Антимонопольного комітету.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДАЙДЖЕСТ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ

АМКУ підбиває перші підсумки роботи із системою публічних закупівель ProZorro.

Оскарження закупівель: типові помилки

За словами держуповноваженого **Світлана Панаїотіді**, найпоширенішою помилкою бізнесу при подачі скарги на торгах є відсутність оплати за подану скаргу.

З початку роботи системи до адміністраторів Комітету надійшло 65 скарг, сплачено лише 19.

Ще однією проблемою є ситуація, коли учасники завантажують докуме-

нти, що відносяться до тендерної пропозиції, після закінчення строку подання пропозицій.

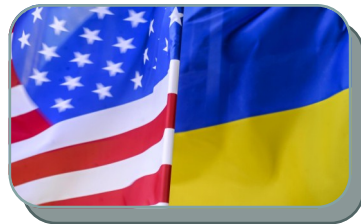
Тим самим вони змінюють зміст тендерної пропозиції, який визначається Колегією як відповідне порушення, — зазначила **Світлана Панаїотіді** під час семінару з питань державних закупівель і боротьби з корупцією 29 червня 2016 року.

Підвищуємо кваліфікацію

У червні в Антимонопольному комітеті розпочалась реалізація «Програми технічної допомоги з розвитку інституційного потенціалу України у застосуванні законодавства та здійсненні політики у сфері конкуренції» (2016 – 2020 рр.).

Що передбачено?

- робота міжнародних експертів;
- навчальні місії для співробітників

АМКУ;

- надання консультацій;
- надання підтримки Україні у процесі приведення конкурентного законодавства у відповідність з рекомендаціями ОЕСР.

891 заяв на оскарження за результатами державних/публічних закупівель отримав АМКУ в 1 півріччі, що у півтора рази перевищує показники аналогічного періоду 2015 р.

4,76 млн грн сплатили скажники за подання заяв за перші півроку 2016, що в 1,6 разів перевищує показники аналогічного періоду 2015 р.

Готуємось до нової системи надання держдопомоги

АМКУ зосередив увагу на підготовці проекту нормативно-правового акту щодо визначення критеріїв, за якими проводиться оцінка допустимості окремих категорій державної допомоги суб'єктам господарювання. За ініціативи Комітету вже створено дві робочі групи та продовжують створюва-

тись нові для роботи над кожним з критеріїв оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги суб'єктам господарювання.

8-го червня 2016 року Київське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету прийняло рішення, в якому визнало рішення Київміськради про заборону торгівлі алкогольними напоями в МАФх порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

Ця подія швидко набула резонансу й викликала жваве публічне обговорення, зокрема з боку депутатів Київради.

Депутати зайняли позицію звинувачення Комітету. Крім того, в уяві деяких депутатів, в разі невиконання рішення Комітет застосує санкції, а саме — штраф.

Комітет нагадує, що стоїть на позиціях захисту конкуренції та її розвитку. Крім того, Комітет не займається політикою та оцінкою політичних заяв. На додаток, Комітет не має повноважень накладати штрафи на органи державної влади та органи місцевого самоврядування, оскільки вони не є суб'єктами господарської діяльності.

За словами Голови Відділення О. Хмельницького, рішення територіального Відділення має бути виконане КМДА впродовж місяця.

У разі ж, якщо це держміськкадіміністрація не скасує своє рішення до 17 липня, територіальне Відділення Антимонопольного комітету залишає за собою право звернутися до суду.

Чому тервідділення прийняло таке рішення?

Заборона малим підприємцям торгувати алкогольними напоями автоматично надає додаткові переваги великим торговельним мережам.

“Київська міськрада поставила власників МАФів та великі торговельні мережі у нерівні умови”, — каже голова Київського обласного територіального відділення О. Хмельницький.

При цьому такий “бонус” з'являється в них не внаслідок конкурентних переваг, а через адміністративне рішення.

Територіальне Відділення Антимонопольного комітету вважає за необхідне захист конкурентних прав малих підприємств.